Besin Gücü Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Besin Gücü Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17585

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Besin Gücü Ölçe?i (BGO), özgün olarak ?ngilizce dilinde geli?tirilen Power of Food Scale (PFS) isimli psikolojik arac?n Türkçe yeti?kin popülasyonuna uyarlanm?? ve geçerlik/güvenirlik çal??mas? yap?lm?? halidir. Bu ölçek, bireyin fizyolojik açl?k durumundan ba??ms?z olarak, çevresel besin ipuçlar?na (görme, koklama veya yiyece?in varl???) kar?? gösterdi?i motivasyonel tepkiyi ve besinlerin çekicilik gücünü ölçmek amac?yla tasarlanm??t?r. BGO, özellikle **hedonik açl?k** kavram?n? ve i?tah?n homeostatik olmayan yönlerini ara?t?rmada kritik bir araçt?r.

Türkçe uyarlama çal??mas? ?zzet Ülker, Fatih Ayy?ld?z ve Hakan Y?ld?ran taraf?ndan 2021 y?l?nda gerçekle?tirilmi?tir. Ölçek, a??r? yeme davran??lar?, obezite ve yeme bozukluklar? ile ili?kili psikolojik süreçleri anlamada önemli bir katk? sa?lamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Besin Gücü Ölçe?i, Power of Food Scale, Ölçek Uyarlama, **Hedonik Açl?k**, A??r? Yeme, Obezite, Yeme Davran???, Psikometri.

Yazarlar

?zzet Ülker, Fatih Ayy?ld?z, Hakan Y?ld?ran

Amaç

Besin Gücü Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin çevrelerindeki yiyeceklere kar?? duyduklar? motivasyonel tepkinin ?iddetini ve s?kl???n? nicel olarak ölçmektir. Bu motivasyon, genellikle yüksek enerji yo?unlu?una sahip, lezzetli (palatable) yiyecekler taraf?ndan tetiklenir. Ölçek, fizyolojik ihtiyaçtan kaynaklanmayan, yeme arzusunu tetikleyen çevresel faktörlerin etkisini de?erlendirir.

Ölçe?in Türkçe uyarlamas?n?n amac?, Türk kültüründe ve popülasyonunda besinlerin alg?lanan gücünü ölçmek için kültürel olarak geçerli ve güvenilir bir araç sa?lamakt?r. Bu sayede, beslenme psikolojisi ve halk sa?l??? alanlar?nda yürütülen ara?t?rmalar?n uluslararas? standartlara uygun bir ?ekilde yap?lmas? hedeflenmi?tir.

Yap?

Besin Gücü Ölçe?i, bireyin yiyecekleri ne kadar arzulad???na ve yiyeceklerin birey üzerinde ne kadar dü?ünsel ve davran??sal kontrol sahibi oldu?una odaklanan **psikolojik yap?** üzerine kurulmu?tur. Bu yap?, **hedonik açl?k** olarak bilinen ve ödül merkezli yeme davran??lar?n? temsil eden bir kavramla yak?ndan ili?kilidir. Ölçek, genellikle yiyeceklerin varl???, tad? ve eri?ilebilirli?i

ARABPSYCHOLOGY.COM

gibi alt boyutlar üzerinden bu motivasyonel gücü de?erlendirir.

Ölçek, yiyeceklerin sadece fizyolojik ihtiyac? giderme arac? olmaktan öte, bili?sel ve duygusal tepkileri tetikleyen güçlü çevresel ipuçlar? oldu?unu varsayar. Yüksek BGO puan?, bireyin çevresel besin sinyallerine kar?? daha duyarl? oldu?unu ve bu durumun potansiyel olarak a??r? yeme davran??lar?na yol açabilece?ini gösterir.

Geçerlik

Türkçe uyarlama çal??mas?nda (Ülker ve ark., 2021) ölçe?in geçerli?i çe?itli yöntemlerle incelenmi?tir. Özellikle **yap? geçerli?i**, ölçe?in teorik olarak ölçmesi beklenen yap?y? ne ölçüde ölçtü?ünü belirlemek amac?yla analiz edilmi?tir. Bu analizlerde, orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n Türkçe örneklemde de korundu?u gösterilmi?tir.

Ayr?ca, ölçüt ba??ml? geçerlik kapsam?nda, BGO puanlar?n?n beklenen teorik ili?kileri do?rulamak için Vücut Kitle ?ndeksi (VK?) ve di?er yeme davran??? ölçekleri ile korelasyonlar? incelenmi?tir. Bu ili?kilerin güçlü ve anlaml? ç?kmas?, ölçe?in Türkçe formunun geçerli bir ölçüm arac? oldu?unu desteklemektedir.

Güvenirlik

Besin Gücü Ölçe?i'nin güvenirlik analizlerinde, ölçe?in iç tutarl?l??? ve zamana kar?? stabilitesi de?erlendirilmi?tir. **?ç tutarl?l?k**, ölçekteki maddelerin ayn? yap?y? ne kadar tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir ve genellikle Cronbach's Alpha katsay?s? ile rapor edilir.

Türkçe adaptasyon çal??mas?nda elde edilen Cronbach's Alpha katsay?s?, ölçe?in genelinde yüksek bir iç tutarl?l??a sahip oldu?unu göstermi?tir. Bu bulgu, ölçe?in tekrarl? ölçümlerde tutarl? sonuçlar üretebilece?i anlam?na gelmektedir. Gerekli görüldü?ü durumlarda test-tekrar test güvenilirli?i de incelenerek, ölçüm sonuçlar?n?n zaman içinde ne kadar stabil kald??? belirlenmi?tir.

Faktör Analizi

Besin Gücü Ölçe?i'nin psikometrik yap?s?n? incelemek üzere **Faktör Analizi** yöntemleri kullan?lm??t?r. Türkçe uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in orijinal yap?s?n?n Türk yeti?kin popülasyonunda da geçerli olup olmad???n? test etmek için Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) uygulanm??t?r.

DFA sonuçlar?, Türkçe formun orijinal ölçekte önerilen çok boyutlu yap?y? (örne?in, yiyeceklerin yak?nl???, yiyeceklerin tad?/kokusu gibi alt boyutlar) ba?ar?l? bir ?ekilde yans?tt???n? ortaya koymu?tur. Bu faktör yap?s?n?n kabul edilebilir uyum indekslerine sahip olmas?, ölçe?in yap?sal

ARABPSYCHOLOGY.COM

geçerli?ini destekleyen önemli bir kan?tt?r.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama

Format: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

Mevcut Diller: Türkçe (Orijinali ?ngilizce)

Popülasyon Grubu: Yeti?kin Popülasyon

Ya? Grubu: Yeti?kinler

Popülasyon Detaylar?: Türk yeti?kin popülasyonu üzerinde geçerlik ve güvenirlik çal??mas? yap?lm??t?r.

Test Metodolojisi: Psikometrik geçerlik ve güvenirlik analizleri (DFA, iç tutarl?l?k, korelasyon analizleri) kullan?lm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Besin Gücü, Yeme Motivasyonu, Psikometri, Yeme Bozukluklar?, Bili?sel Davran??ç? Terapi, Ölçek Geli?tirme.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: ?zzet Ülker

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Veri Kayna??nda Bulunmamaktad?r.

Kurum E-posta Adresleri: Veri Kayna??nda Bulunmamaktad?r.

Yaz??ma Adresi: izzetulker@gmail.com

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?zinler ve Kullan?m Ücreti: Ölçe?in kullan?m? ve telif haklar? hakk?nda kesin bilgi için sorumlu yazar (?zzet Ülker) ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Akademik çal??malarda kullan?m? genellikle yazar iznine tabidir.

Test Y?l? (Uyarlama Çal??mas?): 2021

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Ülker, ?., Ayy?ld?z, F., & Y?ld?ran, H. (2021). Validation of the Turkish version of the power of food scale in adult population. *Eating and Weight Disorders - Studies on Anorexia, Bulimia and Obesity*, 26, 1179-1186. DOI: 10.1007/s40519-020-01019-x

Çal??man?n orijinal makalesine Springer platformu üzerinden eri?ilebilir: link.springer.com

Ölçe?in Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çal??mas?na ait orijinal PDF dosyas? buradan indirilebilir: besin-gucu-olceginin-turkce-gecerlilik-ve-guvenirlilik-calismasi-hedonik-aclik-toad.pdf

Besin Gücü Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in orijinal maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte yer almamaktad?r. Maddeler için yazar?n orijinal makalesine veya sorumlu yazara ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM